

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

<i>Кузьмін Едуард Едуардович</i> ДО ДИСКУСІЇ ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ «МІЖНАРОДНОГО ПОКАРАННЯ»	189
<i>Мануїлова Катерина Вікторівна</i> ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У МІЖНАРОДНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ	191
<i>Мануїлова Катерина Вікторівна, Рудецька Поліна Андріївна</i> ГЕНОЦИД ЯК ЗЛОЧИН ПРОТИ БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	193
<i>Невара Лілія Михайлівна, Колесник Михайло Ігорович</i> ПРАВА ЛЮДИНИ ЧЕТВЕРТОГО ПОКОЛІННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	195
<i>Невара Лілія Михайлівна, Красник Вікторія Михайлівна</i> ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА УКРАЇНИ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ	198
<i>Невара Лілія Михайлівна, Проніна Наталія Ігорівна</i> МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	200
<i>Невара Лілія Михайлівна, Фесюн Ольга Костянтинівна</i> ПРАВО НА ПОСТМОРТАЛЬНУ РЕПРОДУКЦІЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	203
<i>Федорова Тетяна Сергіївна, Дронов Владислав Юрійович</i> МІЖНАРОДНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ СУД У МЕХАНІЗМІ ЗАХИСТУ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ПРАВ ЛЮДИНИ	205
<i>Цибульська Ольга Юріївна</i> AROSTILLE VS СУД ЯК СПОСІБ ВИЗНАННЯ РІШЕННЯ ІНОЗЕМНОГО СУДУ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА	207
<i>Гребенюк Дмитро Олегович</i> ЗАКОНОДАВЧА СПІВПРАЦЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ З ПАРЛАМЕНТСЬКИМИ ОРГАНАМИ КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄС	209
<i>Бурдюжа Олександр Миколайович</i> НАДАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ В КОНТЕКСТІ УЧАСТІ УКРАЇНИ В МЕХАНІЗМІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЄС	211
<i>Галат Владислав Ігорович</i> СУЧАСНІ ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ДОГОВОРІВ МІЖНАРОДНОЇ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ТОВАРІВ В 21 СТОЛІТТІ	213
<i>Джевага-Третякова Світлана Юріївна</i> УМИСЕЛ ЯК ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ВІДМИВАННЯ ГРОШЕЙ ЯК ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОГО ЗЛОЧИНУ	216
<i>Жакун Маргарита Юріївна</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	218
<i>Левченко Ігор Сергійович</i> ПРАВО ВИБОРУ КРАЇНИ ПРИТУЛКУ ВСЕРЕДИНІ ЄС В СВІТЛІ НАПЛИВУ БІЖЕНЦІВ, ВИКЛИКАНОГО АГРЕСІЄЮ ПРОТИ УКРАЇНИ.	221
<i>Луцан Алла Валеріївна</i> ДО ПИТАННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ПРАВ ЖІНОК В САУДІВСЬКІЙ АРАВІЇ.	223
<i>Марченко Дмитро Вікторович</i> СКЛАДНОЩІ ВИБОРУ ЗАСТОСОВАНОГО ПРАВА ТА ФОРМИ ДОГОВОРУ В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ.	225
<i>Редченко Ярослав Олександрович</i> НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ ПОСЛУГ ПОВ'ЯЗАНИХ З РЕАЛІЗАЦІЄЮ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ	227
<i>Самойлюк Дмитро Геннадійович</i> ДОКАЗУВАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ.	229
<i>Чернявський Марк Віталійович</i> ОЦІНКА ВПЛИВУ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЗАПОБІГАННЯ КОНФЛІКТАМ	230
СЕКЦІЯ 6. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МОРСЬКОЇ ТА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ	
<i>Кормич Борис Анатолійович</i> ІНСТИТУТ АЕО ЯК ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ ПРОБЛЕМ НАБЛИЖЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ПРАВА ЄС . . .	233
<i>Аверочкина Тетяна Володимирівна</i> ДОБРА, ЗАГАЛЬНА ТА ПРИЙНЯТНА МОРСЬКА ПРАКТИКА ЯК ПРАВОВІ КАТЕГОРІЇ.	235
<i>Федотов Олексій Павлович</i> УКРУПНЕННЯ МИТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ.	238

Невара Лілія Михайлівна
Державний торговельно-економічний університет,
доцент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права,
кандидат юридичних наук, доцент
Красник Вікторія Михайлівна
Державний торговельно-економічний університет,
студентка 4 курсу, спеціальність 293 «Міжнародне право»

ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА УКРАЇНИ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ

З початком широкомасштабного російського вторгнення 24 лютого 2022 року гуманітарна ситуація в Україні різко погіршилась. Бойові дії призвели до величезних руйнувань цивільної інфраструктури, загибелі мирних жителів та вимушеного переміщення мільйонів українців як всередині країни, так і за кордон. У цих критичних умовах Товариство Червоного Хреста України відіграло і продовжує відігравати ключову роль у наданні гуманітарної допомоги постраждалим, евакуації цивільного населення з гарячих точок та забезпеченні діяльності інших волонтерських та благодійних організацій.

Керуючись фундаментальними принципами Міжнародного руху Червоного Хреста та Червоного Півмісяця – гуманністю, неупередженістю, нейтральністю, незалежністю, добровільністю, єдністю та універсальністю, Товариство зосередило свої зусилля на наданні життю необхідної допомоги найбільш вразливим верствам населення України [1].

Масштаби гуманітарної кризи, спричиненої вторгненням російської федерації в Україну, вимагають консолідації зусиль та налагодження тісної співпраці на міжнародному рівні. Українське Товариство Червоного Хреста, опинившись на передовій надання допомоги цивільному населенню в зоні бойових дій, активно взаємодіє з 21 національним товариством Міжнародного руху Червоного Хреста та Червоного Півмісяця для мобілізації необхідних ресурсів і координації зусиль.

До того ж, Товариство Червоного Хреста України співпрацює з міжнародними організаціями і фондами, такими як: Програма розвитку ООН, ЮНІСЕФ Україна, Фонд ООН у галузі народонаселення, Генеральний директорат з питань європейського цивільного захисту та операцій з надання гуманітарної допомоги, Всесвітня програма зайнятості, Німецьке товариство міжнародного співробітництва, Всесвітня організація охорони здоров'я, Управління Верховного комісара ООН у справах біженців тощо [2].

Мобілізувавши всі наявні ресурси, українські відділення Товариства Червоного Хреста, за підтримки міжнародних партнерів, розгорнули широку діяльність за кожним з визначених пріоритетних напрямків [3]:

- *гуманітарна допомога.* Червоний Хрест формує тисячі тон продуктивних наборів, комплектів із засобами гігієни, одягом, постільною білизною тощо для розповсюдження серед найбільш вразливих категорій населення – внутрішньо переміщених осіб, мешканців прифронтових зон, літніх людей. Також організовується доставка питної води у райони, де порушене водопостачання. Створюються пункти розміщення для евакуйованих та переселенців, де забезпечуються належні умови для тимчасового проживання – гарячі страви, гігієнічні приміщення, місця для сну тощо. Червоний Хрест облаштовує такі пункти необхідними речами та генераторами електроенергії. Допомагає медичним закладам у постраждалих регіонах – постачає необхідні обладнання, ліки, засоби для забезпечення санітарно-гігієнічних норм. Мобільні медичні бригади здійснюють виїзди для надання первинної допомоги у віддалених та важкодоступних населених пунктах;
- *евакуація населення та реагування на надзвичайні ситуації.* Загони швидкого реагування Червоного Хреста взаємодіють з владою для евакуації населення з небезпеч-

них регіонів. На початку війни вони супроводжували евакуаційні колони, вивозили людей та забезпечували евакуйованих всім необхідним. Зараз зосереджені на транспортуванні маломобільних груп та важкохворих пацієнтів з районів обстрілів до безпечних місць, допомагають з перевезенням маломобільних між лікарнями та домівками. Після вибуху на Каховській ГЕС та підтоплень Червоний Хрест евакуйовував постраждалих та маломобільних осіб, надавав їм гуманітарну допомогу. Організація допомагала відновлювати житло, забезпечувала водою та засобами очистки. Наразі Червоний Хрест зосереджений на відбудові та допомозі постраждалим від підтоплень регіонах – відновлює житло, забезпечує водою, продуктами, засобами очистки води, інформує про ризики захворювань та мінну небезпеку;

- *допомога звільненим містам.* Після деокупації населених пунктів Український Червоний Хрест негайно спрямовує зусилля на подолання гуманітарної кризи та допомогу місцевому населенню. Пріоритетами є забезпечення звільнених міст і сіл продуктами харчування, водою, медикаментами та засобами гігієни. Загони швидкого реагування доставляють найнеобхідніше, включно з сімейними наборами. Організація також надає генератори та засоби опалення у райони без електропостачання. На початковому етапі волонтери розгортають намети з гарячими стравами, водою, гігієнічними засобами, де також надають першу медичну та психологічну допомогу. Надалі реалізуються проекти довготривалої підтримки – відновлення житла, грошова допомога, забезпечення продуктами й засобами гігієни, відбудова пошкодженої інфраструктури;
- *підтримка внутрішньо переміщених осіб.* ВПО отримують грошові ваучери для забезпечення своїх базових потреб у харчуванні, одязі, засобах гігієни тощо на певний проміжок часу. Червоний Хрест створює та облаштовує пункти тимчасового розміщення ВПО із забезпеченням гідних умов для проживання; розповсюджує серед ВПО продуктові набори, питну воду, предмети першої необхідності; проводить індивідуальні консультації, групові зустрічі, арт-терапії для подолання психологічних травм і стресу, отриманих внаслідок війни та переміщення. Також надає безкоштовні послуги для забезпечення елементарних побутових потреб та первинну медичну допомогу і ліки. Окрім цього, Український Червоний Хрест реалізує низку освітніх та підтримуючих заходів для внутрішньо переміщених осіб;
- *допомога на вокзалах та пунктах перетину кордону.* Червоний Хрест розгорнув цілодобову роботу на ключових транспортних вузлах – вокзалах та пунктах пропуску через кордон. Волонтери надають багатопрофільну допомогу евакуйованим та переміщеним особам: першу медичну та психологічну допомогу, транспортують маломобільні групи, сприяють посадці/висадці пасажирів; забезпечують продуктами, водою, предметами першої необхідності, зустрічають евакуаційні потяги та допомагають у висадці;
- *допомога в областях.* Обласні організації надають різноманітну гуманітарну допомогу та підтримку людям, постраждалим від війни. На заході допомагають переважно внутрішньо переміщеним особам, а на сході – тим, хто залишився. Збирають та розподіляють необхідні речі, будують модульні містечка для ВПО, забезпечують електрогенераторами та іншими засобами. Місцеві осередки реалізують різні програми підтримки населення, проводять навчання з надання першої допомоги, мінної безпеки, психосоціальної підтримки. Мобільні бригади надають медичну допомогу у віддалених районах, соціальні помічники доглядають за самотніми людьми літнього віку. Таким чином, Червоний Хрест докладает значних зусиль для допомоги цивільному населенню в умовах війни в різних регіонах України;
- *допомога державі.* Український Червоний Хрест надає комплексну гуманітарну підтримку державним установам та службам в умовах війни. Зокрема, постачає медичні заклади ліками, обладнанням, забезпечує їх автономними джерелами енергії та тепла.

Волонтери допомагають відновлювати пошкоджену інфраструктуру, ремонтують вікна у будинках постраждалих. Значні зусилля спрямовані на підтримку системи охорони здоров'я – діють мобільні медичні бригади, які надають консультації, обстеження, безкоштовні ліки у віддалених регіонах з обмеженим доступом до медичних послуг. Волонтери інформують населення про профілактику захворювань.

Підсумовуючи, можна сказати, що Товариство Червоного Хреста України відіграє ключову роль у наданні всебічної гуманітарної допомоги цивільному населенню в умовах повномасштабного російського вторгнення. Керуючись фундаментальними принципами Міжнародного руху, Червоний Хрест зосередив свої зусилля на підтримці найбільш вразливих верств населення.

Завдяки тісній співпраці з міжнародними організаціями та національними товариствами Червоного Хреста, українське Товариство мобілізувало значні ресурси для реалізації широкого спектру гуманітарних програм. Серед ключових напрямків діяльності – надання продовольчої, медичної та іншої життєво необхідної допомоги, евакуація цивільних з гарячих точок та місць надзвичайних катастроф, допомога звільненим містам, підтримка ВПО, робота на транспортних вузлах, а також всебічна підтримка державних установ та служб.

Загалом, Український Червоний Хрест докладає величезних зусиль та відіграє провідну роль у подоланні гуманітарної кризи, спричиненої війною в Україні, забезпечуючи підтримку цивільного населення у співпраці з державними органами та міжнародними організаціями.

Список використаних джерел

1. Blogs International Committee of the Red Cross. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2022/06/Fundamental-principles-UKR.pdf>
2. Міжнародне співробітництво. Товариство Червоного Хреста України. URL: <https://redcross.org.ua/about-urcs/international-partnership/>
3. Реагування на війну. Товариство Червоного Хреста України. URL: <https://redcross.org.ua/response-to-war-in-ukraine/>

Ключові слова: вразливі категорії осіб, внутрішньо переміщені особи, Товариство Червоного Хреста України, міжнародна співпраця, гуманітарна допомога, маломобільні особи, деокупація, евакуація.

Keywords: vulnerable categories of persons, internally displaced persons, Ukrainian Red Cross Society, international cooperation, humanitarian aid, persons with limited mobility, de-occupation, evacuation.

Невара Лілія Михайлівна

*торговельно-економічний університет,
доцент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права,
кандидат юридичних наук, доцент*

Проніна Наталія Ігорівна

*Державний торговельно-економічний університет,
студентка факультету міжнародної торгівлі та права*

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Збройні конфлікти завдають невинуватної шкоди не тільки дорослим, але й найбільш беззахисному населенню – дітям. За даними ЮНІСЕФ, понад 250 мільйонів дітей проживають у країнах, де тривають війни, та піддаються серйозним порушенням прав людини. Міжнародне право має захищати права дітей в умовах конфлікту, але існують серйозні проблеми, що перешкоджають його ефективності.